

Sporočilo za javnost / za objavo
17. 10. 2022

Prvič praznujemo dan Unesco biosfernih območij Slovenije

V Unescov program Človek in biosfera so v Sloveniji uvrščena štiri območja, Julijske Alpe, Kras, Kozjansko in Obsotelje ter Mura. Letos prvič skupaj praznujejo dan biosfernih območij, ki ga je Unesco razglasil ob svoji 50-letnici. S široko zasnovanim praznovanjem želijo prebivalce biosfernih območij in slovensko javnost opozoriti na pomen globalnega programa Človek in biosfera, predstaviti svoje aktivnosti in spregovoriti o svojih vrednotah. Slovenska biosferna območja so odličen primer prakse odgovornega upravljanja z okoljem, v katerem je v ospredju človek.

Unesco, organizacija Združenih narodov za izobraževanje, raziskave in kulturo, letos praznuje 50 let sprejema konvencije o svetovni dediščini. Organizacija je najbolj poznana po seznamih naravnih in kulturnih znamenitosti, ki imajo izredno univerzalno vrednost za vse narode in za človeštvo v celoti. V petdesetih letih delovanja je organizacija na svoje sezname uvrstila 1.154 enot dediščine v 167 državah sveta in s tem poskrbela, da so se države zavezale k njihovi zaščiti. Organizacija izvaja tudi različne programe, ki zaokrožujejo njeno poslanstvo globalnega uresničevanja ciljev trajnostnega razvoja. Med temi programi ima prav posebno mesto **program Človek in biosfera (Man and Biosphere – MAB)**, ki je usmerjen v spodbujanje življenja v harmoniji z okoljem bivanja. V ospredju je človek, njegov odnos do narave in kulturne krajine, njegova kultura, pretekla in sedanja, ter predvsem njegova prihodnost.

Slovenska biosferna območja **Julijske Alpe, Kras, Kozjansko in Obsotelje** ter **Mura** na območjih zavarovane narave iščejo svojo edinstveno pot. Na novo obujajo sodelovanje in dajejo večji pomen solidarnosti, oživljajo tradicije, ki odpirajo nove poti v pridelavo hrane, skrbijo za trajnostno oskrbo z vodo in energijo ter v najširšem pomenu gradijo temelje za novo kakovost bivanja. Izobraževanje, raziskovanje in inoviranje imajo v teh prizadevanjih izjemno pomembno vlogo. V središču vsega je človek, njegovo današnje življenje in perspektive prihodnosti.

Biosferno območje Julijske Alpe

To je **prvo biosferno območje v Sloveniji** in hkrati največje. Njegovo srce predstavlja **Triglavski narodni park**, edini narodni park v Sloveniji. Triglav, otok sredi Blejskega jezera, smaragdno zelena Soča, alpski vršaci in doline, edinstvene rastline in živali so tisti naravni in kulturni biseri, na katere najprej pomislimo ob omembi Julijskih Alp in Triglavskega narodna parka. Poleg tradicionalnih kmetijstva in gozdarstva je turizem ena od osrednjih gospodarskih panog območja, zato v okviru udejanjanja trajnostnega razvoja posvečajo veliko pozornost usmerjanju obiskovanja. Z znakom kakovosti Triglavskega narodnega parka vzpostavljajo sistem, ki podpira in promovira trajnostne pristope ter kakovost lokalnih produktov. Biosferno območje Julijske Alpe je danes poznano po izvirnem trajnostnem pristopu k razvoju turizma, s svojimi navdihujočimi projekti izobraževanja mladih postavljajo nove standarde. V edinstvenem naravnem okolju ohranjajo dragoceno izročilo, spodbujajo sonaravno kmetovanje in podpirajo vse oblike človeške ustvarjalnosti.

Biosferno območje Kras

Biosferno območje Kras je bilo kot drugo biosferno območje v Sloveniji določeno leta 2004. Osrednji del območja se razprostira nad **podzemnim sistemom Škocjanskih jam**, ki so od leta 1986 **vpisane na seznam svetovne dediščine Unesco**. Ne le jame, ki so **naravni pojav izjemne svetovne vrednosti**, biosferno območje Kras zaznamujejo tudi izjemna biodiverzitetna, zgodovina raziskovanja jam in bogata arheološka dediščina. Na širšem območju pa ne moremo prezreti obsežnih gozdov na območju Snežnika. Tu se nahaja **gozdni rezervat Ždrolce z bukovimi gozdovi**, ki je **vpisan na seznam naravne dediščine Unesco**. Biosferno območje Kras v neponovljivo celoto aktivno povezuje bogato dediščino jamarstva in razvoj jamskega turizma, skrb za vode in ohranjanje biodiverzitete, raziskovalne projekte in izobraževanje mladih. Na temeljih tradicionalnega in sonaravnega kmetijstva gradi sodobno vrhunsko kulinarčno ponudbo Krasa.

Biosferno območje Kozjansko in Obsotelje

Kozjansko in Obsotelje sta bila v mednarodno mrežo biosfernih območij Unescovega programa Človek in biosfera sprejeta leta 2010. Osrednje območje zajema celotno **zavarovano območje Kozjanski regijski park**. Značilna **kulturna krajina** in predvsem **jabolka** so zaščitni znak Kozjanskega, ki je danes prepoznavno tudi po **okoljski praksi oživiljanja travniških visokodebelnih sadovnjakov**. S tem ohranja biodiverzitetno in tudi redke vrste, hkrati pa v biosferno območje prinaša nove razvojne, gospodarske in bivanjske možnosti. Je neizčrpen navdih sistematičnega izobraževanja mladih. S tradicionalnim dogodkom **Praznik kozjanskega jabolka** vsako leto predstavijo prizadevanja biosfernega območja na naravovarstvenem, kulturnem in gospodarskem področju. Javni zavod Kozjanski park je edini slovenski prejemnik **nagrade Unesco Greece Melina Mercouri** za upravljanje z izjemno kulturno krajino. Svojevrstno kulturno središče Kozjanskega in Obsotelja je obnovljeni grad Podsreda, ki gosti tudi izobraževalne dogodke in daje streho Centru interpretacije narave Kozjanskega.

Biosferno območje Mura

Biosferno območje Mura se je v mrežo biosfernih območij Unescovega programa Človek in biosfera vključilo leta 2018. Slovenski del je sestavni del enega največjih ohranjenih poplavnih območij v Evropi, ki obsega območje vzdolž poplavnih ravnih Mure, Drave in Donave v Avstriji, v Sloveniji, na Madžarskem, v Srbiji in na Hrvaškem. **Biosferno območje Mura je prvo in edino biosferno območje na svetu, ki se razteza čez pet držav**. Obsega več kot 1000 km prosto tekočih rek z izjemno naravo in kulturno dediščino Evrope in sveta. V tem območju je 16 pomurskih občin. Za poplavne ravnice vzdolž reke Mure so značilni **poplavni gozdovi** z velikim številom ogroženih in zavarovanih **rastlinskih in živalskih vrst ter njihovih habitatov**. V širše biosferno območje so vključeni tudi turistični in kulturno-zgodovinski kraji ob reki, termalna kopališča, športno rekreacijski centri, stari mestni jedri Lendave in Gornje Radgone ter gradovi. Za posebnost območja biosfernega območja Mura veljajo **mrtnice**, struge ali rokavi reke s stoječo vodo. Na območju je še posebej bogata **flora vodnih in močvirskih rastlin**, v širšem pasu ob reki Muri živi več kot **50 vrst kačjih pastirjev**.

UNESCO
BIOSFERNA
OBMOČJA
SLOVENIJE

Skupno praznovanje 22. oktobra

Slovenska biosferna območja tesno sodelujejo, v zadnjem letu pa jih je najbolj povezal skupen projekt z naslovom "**Tu sem doma**", namenjen ozaveščanju lokalnih skupnosti in najširše slovenske javnosti o obstoju in pomenu slovenskih biosfernih območij. Del tega projekta je tudi skupno, sočasno praznovanje **dneva biosfernih območij**, ki ga Unesco program Človek in biosfera letos prvič praznuje po vsem svetu. **22. oktobra** bodo **Kranjska gora, Park Škocjanske jame, Kozje in Murska Sobota** prizorišča praznovanja, kot ga še nismo doživeli. Z različnimi koncepti a s skupnimi vrednotami bodo prebivalci slovenskih biosfernih območij predstavili svoja trajnostna prizadevanja in pomembne dosežke, ki tlakujejo pot v prijaznejšo in navdihujočo prihodnost. Dogajanju v štirih območjih bomo lahko prisluhnili tudi na radijskih valovih. Medijski partner prvega dneva biosfernih območij je Radio Slovenija. Izjemna pripadnost in zagnanost, lepe izkušnje in seveda tudi številni izzivi lokalnih skupnosti pišejo zgodbe, ki jih je vredno deliti.

Dobrodošli na praznovanjih v vseh štirih slovenskih biosfernih območjih.